

2011.gada 16.maijā

Latvijas Televīzijai

Par turpmākās sadarbības piedāvājumu

Saskaņā ar vienošanos līdzšinējās sarunās un sarakstē, ar šo iesniedzu savu viedokli un pozīciju par LTV piedāvājumu par turpmāko sadarbību. Materiāls sadalīts trijās daļās – vispirms fiksējot sarunu procesā notikušo, pēc tam veicot analīzi par apskatāmajiem jautājumiem, kuros ietverts autora viedoklis, un nobeigumā, balstoties uz analīzes, definēta pozīcija.

SARUNU PROCESS

Sarunas sākās 17.martā ar vienošanos starp E.Kotu, B.Šmiti, S.Plūmi un J.Domburu, ka sarunu gaitā, balstoties uz līdzšinējās sadarbības izvērtējumu, Televīzija kā potenciālais pasūtītājs sniegs savu priekšlikumu jeb piedāvājumu par turpmāko sadarbību, kam sekos tā apspriešana, orientējoši sarunas noslēdzot līdz maija beigām.

Turpmākās sarunas ietvēra tikšanās, kā arī saraksti dokumentu un elektronisko pastu formā.

28.03.2011. S.Plūme rakstiski iesniedza J.Domburam pirmo piedāvājuma dokumentu.

31.03.2011. J.Domburs rakstiski iesniedza komentārus un jautājumus par LTV piedāvājumā trūkstošo un neskaidro.

31.03.2011. sarunās starp B.Šmiti, S.Plūmi un J.Domburu tik pārrunāti jautājumi, vienojoties, ka atbilžu sagatavošanai uz daļu no tiem LTV nepieciešams ilgāks laiks. B.Šmite arī mutiski informēja par LTV turpmākajiem plāniem informatīvi dokumentālo raidījumu jomā.

05.04.2011. S.Plūme iesniedza rakstiskus papildinājumus LTV pozīcijai.

07.04.2011. notika sarunas starp B.Šmiti, S.Plūmi un J.Domburu, piedaloties L.Millerei ar vairākiem materiāliem par reitingiem kā LTV iesniegtās pozīcijas pielikumiem. J.Domburs izvirzīja papildus jautājumus par reitingiem, raidījuma „Kas notiek Latvijā?” līdzšinējo saturu un LTV potenciālajām prasībām. Tika arī panākta vienošanās, ka J.Domburs pārsūtīs LTV pusei vēsturisko saraksti par finansēm - pirms pašreizējā līguma slēgšanas 2009.gada sākumā.

12.04.2011. S.Plūme elektroniskajā pastā nosūtīja rakstiski atsevišķas atbildes par reitingiem un LTV informatīvi dokumentālo raidījumu sleju darba dienu vakaros.

27.04.2011. S.Plūme elektroniskajā pastā, atbildot uz J.Dombura konstatāciju, ka līdzšinējie sarunu termiņi vairs nav reāli, atzīmējot, ka vairākas atbildes par reitingiem aizkavējušās L.Milleres slimības dēļ, ierosināja „pavilkt svītru zem LTV sniegtajiem priekšlikumiem un

papildjautājumiem un Autoram sākt gatavot savu analīzi, pamatojumu, pārdomas utt. par LTV izteikto piedāvājumu.” Uz ko J. Domburs atbildēja par vēl trūkstošajām pozīcijām, neskaitot reitingu jautājumus.

02.05.2011. L.Millere elektroniskajā pastā sniedza atbildes uz vairākiem J.Dombura jautājumiem par reitingiem.

03.05.2011. S.Plūme elektroniskajā pastā precizēja LTV piedāvājumu attiecībā uz reitingiem, finansēm, līguma termiņiem un raidījumu skaitu.

05.05.2011. LTV sniedza pēdējās atbildes par reitingiem, kā arī laboja iepriekšējo LTV piedāvājumu. Atstājot neatbildētus J.Dombura jautājumus par līguma projektu un jēdzienu „centrālais raidījums”, S.Plūme atbildēja: „Manuprāt, auditorijas apjomu sasaistē ar konkrēto līguma punktu gatavos LTV juristi tad, kad būsīm sarunās nonākuši līdz līgumam. Pateicos, gaidīsim Tavas atbildes.”

J.Domburs elektroniskajā pastā nofiksēja, ka šādas ir LTV gala atbildes un, saskaņā ar iepriekš atrunāto, J.Dombura pozīcija taps līdz 10 dienu laikā, līdz 16.05.2011.

ANALĪZE

1) par līdzšinējo

a) par līgumsaistībām

Līdzšinējās pušu līgumsaistības kopš 2008.gada beigām un 2009.gada sākuma nosaka vairāki dokumenti:

- vienošanās par sadarbību 2009.-2011. gadā raidījuma „Kas notiek Latvijā?” veidošanā un citos projektos Latvijas Televīzijā;
- līgumi par KNL veidošanu ar J.Domburu, kā raidījuma autoru vadītāju, un J.Dombura vadīto SIA „Domburs” par programmas materiāla veidošanu (režiju, redakcijas darbu, u.c. jautājumiem).

LTV piedāvājumā, atbildot uz autora jautājumiem:

- līdzšinējā sadarbība novērtēta kā laba, atzīstot, ka KNL raidījums „noturējis plašu tematisko spektru un tēmu izpētes pēctecību”, citēts medijos, izveidojis skatītājiem noderīgu mājas lapu;
- autora un vadītāja darbs novērtēts kā „objektīvs, šajā jēdzienā ietverot gan lietišķumu un patiesību, gan neitralitāti un viedokļu līdzsvaru”;
- vienlaikus, bez tiešas atsauces uz līgumu, vairākkārt norādīts uz reitingu samazinājumu dažu pēdējo gadu kontekstā, tai pat laikā fiksējot atrunu „LTV kā sabiedrisks medijs neuzskata reitingus par galveno raidījuma kvalitātes mērauklu, bet vērtē to kā vienu no svarīgiem raidījuma pastāvēšanas un attīstības kritērijiem”;
- fiksēts, ka līgumposmā bijušas pretenzijas no autora par dekorāciju izmantošanu un jauniem raidījumu cikliem. LTV pozīcijā paziņots, ka „šajos gadījumos LTV nepārkāpa ne savstarpējā līguma, ne vienošanās noteikumus”;
- atzīmēti daudzkārtējie hronometrāžas pārkāpumi, par ko notikusi brīdināšana gan mutiski, gan rakstiski.

Vairākas līgumsaistību pozīcijas, to izpilde, grozījumi un pārkāpumi, no LTV puses ir novērtētas nepilnīgi, pretrunīgi, vai arī vispār nav minētas, t.sk.:

- par KNL 2009.gada līgumā, atšķirībā no iepriekšējiem, tika īpaši atrunāts (punkts 1.2.): „raidījuma mērķi nav ar nolūku sasniegt maksimālo auditoriju vai tās maksātspējīgāko daļu, bet ir sabiedrisko mediju misija, kas var būt arī pretrunā ar interesi sasniegt lielāko auditoriju”. Tomēr, pretēji tam, LTV pozīcijā par aizvadīto periodu nospiedoši lielākā daļa veltīta kvantitatīvajam jeb reitingu, nevis kvalitatīvajam vērtējumam. Kas rada neskaidrību par šī punkta interpretāciju un tā izpildes vērtējuma kritērijiem;
- attiecībā par KNL hronometrāžas pārkāpumiem nav fiksēti fakti par autora atbildēm, kurās norādīts uz saturisko interešu motīviem, kā arī kopējo sadarbības kontekstu;
- attiecībā uz KNL reitingiem nav fiksēts, ka 2009.gada līgumā ir precīzi noteikta reitingu minimālā robeža (punkts 6.2.), bez citām atrunām par reitingu apjomu, un KNL reitingi visu līguma laiku ir bijuši ievērojami augstāki par minēto robežu;
- KNL darba izvērtējumā LTV nav ietvērusi arī citas būtiskas līgumsaistību pozīcijas, to izpildi un izmaiņas, piemēram, reklāmas un publicitātes jautājumi (t.sk., piemēram, anonsi „Panorāmā”, kas jau ilgāku laiku regulāri nenotiek), autordarba izmantošana, vienpusējs atalgojuma samazinājums pēc autora iniciatīvas, solidarizējoties ar procesiem valstī.
- attiecībā uz vienošanās pārkāpumu LTV pozīcijā sapludināti fakti un interpretācija. Kā zināms, autors nekad nav piekritis, ka minētajos gadījumos LTV nepārkāpa vienošanās noteikumus, bet gluži otrādi. Ja LTV fiksē tikai faktus, tad jāfiksē fakti, bez interpretācijas, ja viedokļus, tad būtu jāfiksē abu pušu atšķirīgos viedokļus, par ko saglabājas strīds. Jāatzīmē arī, ka autora viedoklis šajā gadījumā ir, ka minētā vienošanās punkta nepildīšana no LTV puses ir negatīvi ietekmējusi autora karjeru un profesionālo izaugsmi, jo šī vienošanās bija pamats uzturēt profesionālo kvalifikāciju un informācijas resursus, lai varētu startēt LTV citos projektos, dažādos žanros, kas savukārt preventīvi ierobežoja autora dalību citos projektos ārpus LTV;
- vienošanās izpildes kontekstā nav fiksēta situācija ar priekšvēlēšanu debatēm, 2010.gadā, no kuru vadīšanas tiesībām autors atteicās pēc tam, kad LTV paziņoja, ka atsevišķas debātes netiks veidotas, pēc kā sekoja LTV plānu maiņa, kuras rezultāts vēlāk izrādījās neveiksmīgs gan pēc reitingiem, gan ekspertu vērtējumos, un kur autors argumentēti atteicās piedalīties;

b) par saturu

LTV pozīcija, atbildot uz autora jautājumiem par pirmajā piedāvājumā iztrūkstošo vērtējumu, bija: „lai izvērtētu raidījumu kvalitātes (īpaši satura) kritērijus, ir nepieciešams veikt raidījuma kvalitatīvo pētījumu dažādās mērķa grupās, diemžēl LTV budžeta ietvaros šādus pētījumus nevaram atļauties”.

LTV vienlaikus atzina, ka KNL ir „pietiekoši atspoguļojis sabiedrības viedokļu daudzveidību un sekmējis Latvijas iedzīvotāju izpratni par politikas, ekonomikas, tiesību, drošības, vides, kultūras, sociālajiem, u.c. jautājumiem”, kā arī „pietiekoši nodrošinājis objektīvu analīzi, sniedzis komentārus, radījis brīvi vidu un gaisotni diskusijām tiešraidē”.

LTV arī atzina, ka pēc vairāku jaunu LTV raidījumu izveides „vairākkārt notika tematiku pārklāšanās, „karsto” tēmu „izķeršana” par labu vienam vai otram raidījumam”.

NEPLP mājaslapā publiski pieejamajā LTV sabiedriskā pasūtījuma dokumentā ir teikts, ka informatīvi dokumentālo raidījumu pirmā prioritāte ir „Raidījumu kvalitāte un padziļināta aplūkojamo tēmu daudzveidība”.

LTV atbildes uz autora jautājumiem nerada priekšstatu, vai LTV vispār veic jebkādu raidījumu, t.sk. atsevišķu un salīdzinošu, žurnālistiskās, redakcionālās un citādas kvalitātes vērtēšanu. Un, ja neveic, kā notiek dažādu raidījumu novērtēšana un sabiedriskā pasūtījuma prioritātes izpilde. Autors uzskata, ka žurnālistiskā un analītiskā darba kvalitāti var vērtēt saistībā ar tematikas pamatotību, spektru un pēctecību, jautājumu spektru, precizitāti un piesātinātību, dalībnieku pārstāvniecību un viedokļu spektru, novitāti informatīvajā telpā, žurnālista replikām, orientēšanos faktoloģijā un akcentiem, citējamību medijos un sociālajos tīklos, ekspertu vērtējumiem, un vēl citiem parametriem.

Autora pašanalīzē ar uzkrāti dažādi materiāli saistībā ar augšminētajiem parametriem, ko neuzskatu par racionālu šeit izvērst, taču apliecinu, ka vajadzības gadījumā varētu argumentēti pamatot KNL kvalitātes parametrus. Uzskatu arī, ka tieši un tikai šāda analīze varētu salīdzinoši parādīt, kuros LTV kanālā pārraidītajos raidījumos kvalitāte ir, bet kuros tādas trūkst un tie kļūst par mazlietderīgu ētera laika aizpildīšanu neatkarīgi no reitingiem.

LTV vērtējumā arī nav plašāk analizēts, ka KNL darbu un tā rezultātus 2009.-2011.gada līgumsaistību posmā ietekmēja LTV programmas politika, tai skaitā:

- LTV izveidoja jaunus raidījumus ar nekonkrētu saturisko uzstādījumu, tematiskās pārklāšanās dēļ tika ierobežota KNL tematika, jo tēmu atkārtošana 1-2 nedēļu laikā nebūtu loģiska, tai pat laikā citos raidījumos tika nepilnīgi un virspusēji apskatīti jautājumi, kuros KNL bija/ir dziļākas iestrādnes, kas palikušas nerealizētas;
- augšminēto raidījumu izveides rezultātā dalībnieku pārklāšanās dēļ tika ierobežots KNL dalībnieku loks;
- ņemot vērā valstisko aktualitāti, KNL vairākkārt nācās īpaši pārlikt akcentus uz ekonomiskiem un finanšu jautājumiem, jo LTV žurnālistiskajā darbībā kopumā, it kā to piesakot kā aktualitāti, šis virziens drīz vien atkal kļuva par pakārtotu un ļoti virspusēji apskatītu, reducējoties tikai uz atsevišķiem skaļākiem notikumiem;
- LTV ignorēja jebkura medija ietvaros nepieciešamos tematikas pēctecības, tēmu „uzsildīšanas” un turpināšanas jautājumus attiecībās starp ziņām un dažādiem raidījumiem, satura koordinācijas jautājumos demonstrējot tieši pretējo un nereaģējot uz iniciatīvām par KNL izskanējušo faktu un viedokļu turpmāku iztīrīšanu citās LTV programmās.

Jāatzīmē arī, ka 2009.gada februārī, kontekstā ar krīzi valstī un ar to saistīto problēmu neapspriešanu LTV ēterā diskusiju, interviju un sižetu formā, autors nosūtīja piedāvājumu ar gatavību savas zināšanas un pieredzi, jebkādos žanros, ieguldīt jaunus projektos, ar gatavību apspriest jebkādas LTV nosacījumus, t.sk. sliktākus nekā līdzšinējā LTV produktu pašizmaksa, taču nekāda reakcija nesejoja.

Jāatzīmē, ka, saskaņā ar 21.04.2011. Valsts Kontroles revīzijas ziņojumu, Nacionālā pasūtījuma plānā 2010.gadam LTV1 informatīvi dokumentālo (analītisko) programmu raidapjoms bijis 1065 stundas, bet izpilde 1205 stundas. Kontekstā ar KNL vietu LTV programmā un jauniem raidījumiem, šie rādītāji rada neskaidrību par kvantitātes un kvalitātes attiecībām, un plānošanas konsekvencēm.

c) par reitingiem

LTV piedāvājumā ietvertas sekojošas pozīcijas:

- LTV konstatē, ka KNL pievilcības indekss samazinājies ekonomiski aktīvo skatītāju vidū;
- LTV aicina autoru izanalizēt vērtēt reitinga krituma iemeslus;

- LTV atzīst, ka 2010.gadā ietekmi uz kopējiem reitingiem atstāja pāreja uz digitālo virszemes apraidi;
- LTV fiksē, ka KNL share ir samazinājusies par 6,5% 2009.-2010.gada laikā, 2010.gadā sasniedzot vidējo auditoriju 107 000 skatītāju, ar augšminēto atrunu „LTV kā sabiedriska medijs neuzskata reitingus par galveno raidījuma kvalitātes mērauklu, bet vērtē to kā vienu no svarīgiem raidījuma pastāvēšanas un attīstības kritērijiem”;
- LTV neapskata KNL skatāmību internetā;
- LTV pauž uzskatu, ka jaunu raidījumu izveide „neatstāja būtisku iespaidu” uz KNL reitingiem, tai pat laikā atzīstot iepriekšminēto tematikas pārklāšanos.

LTV pozīcijā vairāki jautājumi nav apskatīti vispusīgi, tādējādi trūkst pamatojuma secinājumiem, savukārt vairāki aspekti vispār nav pieminēti:

- nav skaidras interpretācijas un kritēriju saistībā ar augšminēto līguma punktu par sabiedriskās televīzijas misijas prevalēšanu pār mērķiem sasniegt augstākus reitingus;
- nav vērtēta tematikas un dalībnieku, t.sk. augšminēto tematikas un dalībnieku ierobežojumu, ietekme uz reitingiem, un, vienlaikus, KNL atbilstība sabiedriskā pasūtījuma misijai (un tas, ko nozīmē sabiedrības intereses – izpatikšana lielākas daļas tābrīža interesēm vai dienaskārtības veidošana par to, par ko sabiedrībai jābūt plašāk informētai)
 - o *piemēram, 2010.gadā KNL zemākie reitingi bijuši priekšvēlēšanu laikā augustā-septembrī (kad KNL, iepretim politiķu priekšvēlēšanu debašu šoviem analizēja politiskos piedāvājumus pa nozarēm) un novembrī-decembrī (kad KNL konsekventi centās vairogt atklātību un veicināt valsts un privātā sektora dialogu par gaidāmo budžeta konsolidāciju)*
 - o *ja LTV uzskata, ka relatīvi zemāki reitingi apliecina sliktu KNL darbu, tad būtu adekvāti novērtēt, kas tieši no satura viedokļa ir bija nekvalitatīvs zemākā reitinga raidījumos, un vai tie nav atbilduši sabiedriskā pasūtījuma misijai. Konkrētie piemēri – KNL raidījums ar zemāko reitingu katrā mēnesī aizvadītajā gadā:*

2010.gada 14.aprīlis – Jāņa Maizīša trešais termiņš ģenerālprokurora amatā

2010.gada 19.maijs – Neo lieta un kratīšana pie Ilzes Naglas

2010.gada 30.jūnijs – valsts budžeta un reformu plāni 2011.gadam

2010.gada 25.augusts – priekšvēlēšanu piedāvājumi ekonomikā un sociālajā politikā

2010.gada 15.septembris – Saeimā nepārstāvētās partijas pirms vēlēšanām

2010.gada 27.oktobris – koalīcijas izveide, politika un ministru amati

2010.gada 3.novembris – Vienotības un ZZS valdības deklarācija

2010.gada 22.decembris – Valsts prezidenta vizīte Krievijā

2011.gada 26.janvāris – deputāts Kravcovs un valsts valoda Saeimā

2011.gada 23.februāris – slepkavība kinoteātrī un ieroču nēsāšanas atļaujas

2011.gada 30.marts – Pilsonības likuma grozījumi

2011.gada 20.aprīlis – Nekustamā īpašuma nodokļa reforma

- nav fiksēta korelācija ar pašas LTV reitingu kritumu pēdējos gados un fakts, ka, saskaņā ar pašas LTV sniegtajiem datiem, KNL reitings pret darbadienu vidējo joslā 21.15-22.45, kas ir līguma kritērijs, pastāvīgi ir būtiski augstāks, kritot abiem rādītājiem (share: 2009.gadā – KNL 17,4% pret LTV 12,7%, 2010.gadā – KNL 12,7% pret LTV 10,5; vidējā auditorija: 2009.gadā – 148 000 pret 105 000, 2010.gadā – 101 000 pret 83 000)
- nav argumentu apgalvojumam, ka jaunu raidījumu izveide „neatstāja būtisku iespaidu”, jo šāda situācija ir salīdzināma ar auditorijas pārdali, kad televīziju tirgū ienāk, piemēram, jauns tematisks televīzijas kanāls vai preses tirgū ienāk jauns specializēts preses izdevums, un attiecīgā segmenta auditorija tiek pārdalīta;
- sarunu procesā iesniegtie salīdzinājumi ar citiem LTV raidījumiem nav uzskatāmi par korektiem, adekvāts salīdzinājums būtu ar vienādiem atskaites punktiem un vienādu raidlaiku;

- pievilcības indeksa Afinity svārstības ir vienā gadā ap 20% ietvaros, turklāt tajās nav atrunas par statistisko kļūdu, kā arī nav konteksta ar līguma normu, kas īpaši definē, ka mērķis nebija šādas auditorijas sasniegšana;
- nav korekta KNL reitingu vērtēšana vairāku gadu griezumā, ņemot vērā gan jau minēto pāreju uz digitālo televīziju, gan interneta skatīšanās apjomu;
- nav minēts aspekts, ko uzrāda pēc autora lūguma sniegtie darbadienu salīdzinājumi reitingiem pa 15 minūšu posmiem - KNL raidlaika sākums pēc ziņām ir vēlāk nekā citiem raidījumiem, jo starp ziņām un raidījumu vēl ir loterija, un sākotnējā auditorijas daļa ir zemāka nekā citiem (11,7% share 2010.gadā plkst. 21.15-21.30), bet turpinājumā KNL sasniedz pieaugumu un to notur turpmākās stundas-pusotras laikā. Līdzīga tendence nav nevienā citā darbadienā;
- absolūto skaitļu samazināšanās laikā, kas pēdējos gados aptver visus kanālus un visus raidījumus, nav minēts konkrēts KNL reitingu stabilitāti uzskatāmi apliecinošs rādītājs – pastāvīga atrašanās LTV skatītāko oriģinālr Raidījumu pirmajā desmitniekā;
- nav ņemts vērā interneta skatīšanās apjoms, lai gan www.knl.lv ik mēnesi ir vairāki desmiti tūkstoši video ekspozīciju, bet www.delfi.lv statistika liecina, 2009.-2010.gadā bijuši vairāk kā 220 tūkstoši skatījumi;
- saistībā ar reitingiem nav minēts reklāmas un publicitātes faktors, kas ietekmē jebkura TV raidījuma reitingus.

d) par reklāmu un publicitāti

Kā jau iepriekš minēts, mārketinga arī nosaka reitingus. Līgumā savulaik no autora puses tika iekļauts minimums reklāmas un publicitātes pasākumiem. LTV nekādus papildus vērā ņemamus un pamatotus lielāka mēroga pašreklāmas, publicitātes pasākumus attiecībā uz KNL aizvadītā līguma periodā nav īstenojusi.

Vēl vairāk, LTV ģenerāldirektors un NRTP priekšsēdētājs izplatījuši nepatiesas ziņas par autora saraksti ar LTV. Ja citu mediju administrācija tajos strādājošos žurnālistus ja ne slavē, tad vismaz nekritizē, tad LTV ģenerāldirektors, kamēr KNL šogad saņēma kārtējo balvu, šoreiz „Zelta vilnī” gada diskusiju raidījumu nominācijā, faktiski nodarbojās ar antireklāmu, intervijā BNS bez argumentācijas paziņojot, ka „šis formāts vairs nesniedz būtisko atbildi par to, kas notiek Latvijā” un „raidījums ir kļuvis par tādu kā izstādi”, bet intervijā www.mansmedijs.lv attiecībā uz autoru izsakoties - „neizvietojamu cilvēku nav”.

2) par turpmāko

a) par saturu

Savā piedāvājumā LTV:

- izteica aicinājumu „uzsākt kopīgu darbu, lai attīstītu un pilnveidotu raidījumu atbilstoši šodienas skatītāju vajadzībām”;
- paziņoja, ka „LTV 1 redz Jūsu vietu un lomu visas programmas kontekstā ar raidījumu ciklu, kas veidots brīvas, viedokļu ziņā daudzveidīgas diskusijas formā par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem”;
- ietvēra trīs mērķus – atspoguļot sabiedrības viedokļu daudzveidību, veicināt Latvijas iedzīvotāju izpratni par dažādiem jautājumiem un ar plašu un daudzveidīgu dalībnieku loku veicināt pilsoniskas sabiedrības veidošanos;
- ietvēra septiņus uzdevumus – var vairākiem plašiem jēdzieniem par svarīgumu, līdzsvarotību, sistēmiskumu, objektivitāti, viedokļiem, saikni ar auditoriju.

- attiecībā uz formātu rakstīja „ir jādomā par līdzšinējā raidījuma formāta attīstību un uzlabojumiem, sabiedrības aktīvāku iesaistīšanu; apsvērt iespēju par publiskas līdzdalību tiešraidēs”, (..) „rosinām mainīt studijā aicināto viesu proporciju, līdzās politiķiem un amatpersonām nozīmīgu vietu ierādot sabiedrības pārstāvjiem”

Pēc autora papildus jautājumu uzdošanas par kritērijiem, kā izmērāmas augšminētās lietas, LTV ar konstatējumiem un precizējumiem atbildēja, ka raidījums

- ir noturējis plašu tematisko spektru un tēmu izpētes pēctecību;
- ir bieži citēts citos medijos;
- ir izveidojis skatītājam noderīgu, uzskatāmā mājas lapu, kurā notiek viedokļu apmaiņa;
- ir pietiekoši nodrošinājis objektīvu analīzi, sniedzi komentārus, radījis brīvu vidi un gaisotni diskusijām;
- ir pietiekoši atspoguļojis sabiedrības viedokļu daudzveidību un sekmējis Latvijas iedzīvotāju izpratni par dažādiem jautājumiem, bet šodienas skatītāju patiesās vajadzības uzrādītu kvalitātes pētījums par dažādām mērķauditorijām, taču tādām LTV nav resursu;
- autora un vadītāja darbs ir bijis objektīvs, šajā jēdzienā ietverot gan lietišķumu un patiesību, gan neitralitāti un viedokļu līdzsvaru;

LTV rosināja:

- turpmāk plašāk iesaistīt sabiedrības pārstāvjus;
- paust sabiedrības viedokļus, arī izmantojot modernās komunikāciju tehnoloģijas;
- izvērtēt un mainīt studijā aicināto viesu proporciju.

Papildus, atbildot uz jautājumu par LTV redakcionālajiem plāniem,

- mutiski tika definēts, ka saglabāsies līdzšinējie oriģinālr Raidījumi, kā arī iespējama aktuālā intervija plkst. 18.30-18.45;
- rakstiski papildus par 3 darbadienu vakaru raidījumiem tika sniegts sekojošs apraksts:

- “Jauna nedēļa”

Iknedēļas analītisks televīzijas žurnāls par starptautiskajiem un iekšpolitikas notikumiem un problēmām. Īpašs uzsvars – ārpolitikai. Izmanto nozaru ekspertu, ārvalstu politiķu, speciālistu viedokļus. Aplūko svarīgu notikumu cēloņus un kopsakarības, prognozē to tālāko attīstību un ietekmi uz mūsu valsti.

- “Atklātā ceturtdiena”

Raidījuma galvenais varonis ir ikdienas Latvijas iedzīvotājs, kurš nokļuvis sarežģītā dzīves situācijā. Iknedēļas raidījums meklē atbildes uz jautājumiem – kurš vainīgs pie konkrētiem dzīves samezģojumiem un kā dzīvot tālāk? Atspoguļo raksturīgas, reālas šodienas dzīves situācijas un daudzpusīgus viedokļus. Uzrāda konkrētu dzīves situāciju risinājumus un palīdz atrast izeju. Rosina meklēt risinājumu, analizēt iespējas.

- “100.panta preses klubs”

Iknedēļas diskusija, kurā piedalās, no vienas puses, Latvijas mediju žurnālisti, kuri ar saviem komentāriem, viedokļiem nosaka toni informatīvajā vidē, veido sabiedrisko domu un sabiedrības noskaņojumu, un, no otras puses, politiķi vai amatpersonas – cilvēki, kuri šajā brīdī ar savu rīcību, saviem lēmumiem ir uzmanības centrā. Pulcējot preses klubā dažādu mediju pārstāvjus, atspoguļot daudzveidīgus viedokļus arī mediju vidē. Raidījums analizē un vērtē sabiedriskos procesus, nedēļas notikumus, kuri potenciāli ietekmē sabiedrības virzību, caur vairāku žurnālistu skatpunktu.

- pēdējā LTV piedāvājumā saistībā ar reitingu līmeni KNL tika nosaukts par „nedēļas centrālo diskusiju raidījumu”.

LTV piedāvājumos ir redzamas vairākas nekonsekvences, neviennozīmīgi vai dažādi interpretējami jēdzieni, kā arī izpaliek vairāki aspekti:

- vairāku piedāvājumu kopskatā nav skaidri saprotams, kuri uzstādījumi no sākotnējiem saglabājas, t.sk. kā pamats uzstādījumam par raidījuma izmaiņām vai esošās kvalitātes apliecinājums, kas jāsaglabā bez izmaiņām;
- nav saprotams, kā interpretējams jēdziens „rosina”, nav arī definēts, kā varētu notikt „kopīgs darbs”, lai „attīstītu un pilnveidotu raidījumu”;
- lai arī sākotnēji ir minēts, ka „LTV 1 redz Jūsu vietu un lomu visas programmas kontekstā” autors LTV piedāvājumā nesaskata skaidru visas programmas kontekstu. Ņemot vērā pirmajā sadaļā minēto LTV atzinumu, ka „vairākkārt notika tematiku

pārklāšanās”, šajā piedāvājumā nekādas izmaiņas nav paredzētas, un vispārīgie trīs raidījumu apraksti uzrāda absurdu iespējamību, ka vienā un tajā pašā nedēļā - par vieniem un tiem pašiem „starptautiskajiem un iekšpolitikas notikumiem”, meklējot „kurš vainīgs pie konkrētiem dzīves samezglajumiem” , „analizējot un vērtējot sabiedrisko procesus, nedēļas notikumus”, piedaloties „cilvēkiem, kuri šajā brīdī ar savu rīcību, saviem lēmumiem ir uzmanības centrā” - jebkurš no informatīvi dokumentālajiem raidījumiem var būt veltīts tai pašai tematikai kam cits, izvēloties tos pašus raidījumu dalībniekus, bez kādiem žurnālistiskās kompetences vai citiem kvalitātes kritērijiem;

- nav definēti nekādi līdzekļi un kritēriji, kā LTV programmā veicinās žurnālistikas kompetenci, padziļinātu un visaptverošu analīzi, bet novērsīs nekompetenci, virspusējību un nesabalansētību;
- nav nekādu instrumentu, parametru vai nosacījumu, kas, pretēji līdzšinējai KNL darbības ierobežošanai, apliecinātu KNL kā centrālā diskusiju raidījuma statusu, un no tā izrietošas prioritāras tiesības vai pilnvaras un uz šīm tiesībām vai pilnvarām balstītus attiecīgus pienākumus;

Neskaidrību par LTV programmas plāniem rada arī tas, ka jau minētajā LTV sabiedriskajā pasūtījumā 2011.gadam prioritāšu aprakstā kā trešais apakšpunkts sadaļā „ziņu un analītiskās programmas” minēts: „Jauna publisko debašu raidījuma izveide 2011.gada 2.pusgadā. LTV piedāvājumā J.Domburam šajā sakarībā nekas nav teikts.

Attiecībā uz dalībnieku proporciju un tās iespējamām izmaiņām, LTV nav sniegusi nekādus kritērijus un to pamatojumu. Faktiskā situācija liecina, ka:

- saskaņā ar KNL redakcijas statistiku, periodā no 2009.gada sākuma līdz 2011.gada maijam KNL piedalījušies 412 dalībnieki, no kuriem politiķi un valsts amatpersonas (t.sk. valsts uzņēmumu vadība) - 166 , bet nepolitiķi (sabiedriskās organizācijas, eksperti, uzņēmēji, aktīvisti, u.tml.) – 246;
- protams, politiķi un amatpersonas visbiežāk, ņemot vērā viņu atbildības spektru, piedalījušies atkārtoti, un šajā griezumā, pēc piedalīšanās reižu skaita, no 760 dalībniekiem 395 bija politiķi un amatpersonas (52%), bet 365 – citi dalībnieki (48%).
- salīdzinot ar tendencēm pirms vairākiem gadiem, jāsecina, ka tolaik politiķu un amatpersonu īpatsvars bijis lielāks, piemēram 2004.-2005.gadā no 454 dalībniekiem 53,3% bijuši valsts varas pārstāvji, pārējie – uzņēmēji, eksperti, NVO, sabiedrībā zināmas vai aktīvas personas, utt.

(Saskaņā ar Lindas Kalniņas LU Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas zinātnes bakalaura darbu „LTV raidījuma Kas notiek Latvijā?” tēmas un dalībnieki: saistība ar sabiedrības interesēm”, 2006.gads)

- vienlaikus, jāatzīmē, arī jauno dalībnieku īpatsvars - no 412 raidījuma dalībniekiem 2009.-2011.gadā 137 jeb 1/3 no iepriekšējos 8 raidījuma darbības gados nekad nebija bijuši KNL dalībnieki, kuru kopskaits uz 2009.gada sākumu jau bija gandrīz 1200.

Pie šādas statistikas un ņemot vērā faktisko dažādos politiķu (pozīcijas un opozīcijas) un amatpersonu viedokļus un atbildības, kas objektīvi nosaka zināmu šo dalībnieku īpatsvaru, kā arī dažādu sabiedrības locekļu dažādas izpausmes vai to trūkumu un (ne)kompetences dažādās jomās, nav saprotams, ko konkrēti un ar kādu pamatojumu LTV spriež par proporciju maiņu. Par citādu formāta attīstību un uzlabojumiem, kas sākotnēji bija minēti, LTV turpmākajā piedāvājumā nekas nav teikts.

Jāatzīmē arī, ka, pieminot modernās komunikāciju tehnoloģijas, ir apiets faktors, ka KNL turpina LTV ēterā strādāt ar novecojušām analogajām tehnoloģijām, savukārt LTV piedāvājumā nekas nav minēts par LTV un KNL nākotni un attīstību jauno mediju vidē un internetā.

Visbeidzot, jāatgādina, ka visus aizvadītos gadus un šobrīd nemainīgi autora darbs pie KNL veidošanas nozīmē 20 gadu žurnālista darbā uzkrātās informācijas papildināšanu un regulāru analīzi par daudzām valstī aktuālākajām tēmām ik nedēļu, no kurām tikai viena tiek izvēlēta diskusijai, savukārt daudzas citas idejas pie pašreizējā darba modeļa kļūst par intelektuāliem atkritumiem publiski nerealizētas žurnālistikas formā.

Saistībā ar to LTV piedāvājumā nav ietverti priekšlikumi strīda regulējumam saistībā ar vienošanās pārkāpumu.

Ar to saistīts arī fakts, ka iepriekšējos divos līgumslēgšanas posmos tika apspriests un arī pielūgts, ka LTV ir intereses un vēlme dot iespējas autoram strādāt dažādu žanru un dažādas tematikas vēl citos LTV raidījumos vai projektos. Šajā LTV piedāvājumā, atšķirībā no iepriekšējiem, šāda uzstādījuma vairs nav. Kas rada neskaidrību, kā ir mainījusies LTV pozīcija pret autoru un viņa profesionālo resursu izmantošanu.

b) par reitingiem

LTV piedāvājumā ir teikts:

- raidījumam vēlams sasniegt vidēji 150 000 skatītāju (rtg. 6,5%);
- KNL kā nedēļas centrālajam diskusiju raidījumam ir jāsasniedz par 5% lielāka skatīšanās laika daļa (share%) nekā LTV1 darbadienu laika joslai 21:15-22:45.

Arī šajā pozīcijā ir vairāki aspekti ar neskaidru interpretāciju un bez pienācīga pamatojuma:

- nav saprotams, kā interpretējami vārdi „vēlams” un „jāsasniedz”;
- nav saprotams pamatojums šādiem skaitļiem, ņemot vērā visu augšminēto – šis reitinga palielinājums būtu gandrīz par 40% (vai pat, rēķinot pēc share% pieauguma – gandrīz 50%), sasniedzot līmeni, kas būtu augstāks par visiem(!) LTV iknedēļas informatīvi dokumentālajiem raidījumiem pēc 2010.gada rezultātiem, un arī darbadienu „Panorāmas” ziņām. Nav saprotams, uz kāda pamata, nedefinējot nekādus tematikas vai dalībnieku (izņemot sabiedrības pārstāvju proporciju, ko nav pamata tulkot kā reitingus paaugstinošu) izmaiņas, tiek apskatīti šādi, izteikti komerciāli orientēti rādītāji;
- nav saprotams, uz kāda pamata, mainoties mediju lietošanas paradumiem, tiek plānots reitingu palielinājums, bez interneta auditorijas daļas;
- nav saprotams, vai ar šādu reitingu rādītāju akcentēšanu tiek atcelts, ka raidījuma mērķi nav ar nolūku sasniegt maksimālo auditoriju (šāda mērķa realizēšanai būtu loģiski pastāvīgi aicināt raidījumos piedalīties galvenokārt skandalozākās un populārākās personas), bet ir sabiedrisko mediju misija ar citu pieeju.

Pēc autora jautājumiem par ārvalstu precedentiem šāda līmeņa reitingiem, no LTV puses tika atsūtīti divu mēnešu TNS Baltijas reitingu materiāli ar komentāru „Kā redzams, tad īpaši Lietuvā skatītāko raidījumu augšgalā ir vairāki publicistiskie raidījumi”.

Saraksts ir ar raidījumu nosaukumiem lietuviešu un igauņu valodās, ar dažādu žanru nosaukumiem angļu valodā, kur starp dažādiem jēdzieniem nav „diskusija” vai „publiskās debates”. Palielē neskaidrs, ar kuru tieši precedentu LTV mēģina salīdzināt KNL.

Minētie Lietuvas publicistikas raidījumi, cik man zināms par tiem, ir pilnīgi cita žanra – tie ir sižetu raidījumi par skandāliem, krimināliem notikumiem, populārām personām, turklāt ar citu hronometrāžu un ētera laiku. Līdz ar to KNL pielīdzināt šādiem raidījumiem ir pilnīgi neadekvāti, ja vien LTV nepiedāvā KNL pārtapt par šāda žanra raidījumu.

c) par finansēm

LTV piedāvājums paredz:

- Jāna Dombura autorlīgumā honorāru samazināt par 4,5% pret līdzšinējiem Ls 850 bruto jeb par 15% no 2009.gada līguma summas – Ls 950 bruto, kas uz krīzes laiku tika samazināta pēc autora ierosinājuma;
- raidījuma materiālu un radījumu izveides līgumsummu (ar autora norādīto uzņēmumu kas nodrošina redakcijas, režijas, u.c. darbus), kas pašreiz ir Ls 1010 + PVN par raidījumu, kā arī biroja izdevumi Ls 975 + PVN 11 mēnešus gadā - samazināt par 15%.

LTV nav sniegusi nekādu piedāvājuma pamatojumu:

- kāpēc, ja darbs novērtēts kā labs, tiek plānots samazināt samaksu;
- kāpēc notiek atteikšanās no 2009.-2010.gadā noteiktā principa – jau toreiz veicot samazinājumu pret iepriekšējo periodu, ņemot vērā sasaisti ar LTV valsts budžeta dotāciju, kas uz krīzes laiku tika samazināta, bet definējot apņemšanos par samaksas apjoma stabilitāti saistībā ar reklāmas pauzes ieviešanu;
- kāpēc autora un vadītāja honorāra līmeni piedāvāts samazināt pat zem honorāra līmeņa, kāds tas bija 2005.gadā (kad, turklāt, bija labvēlīgāks nodokļu režīms);
- vai ir kādi apsvērumi par šī piedāvājuma pamatojumu saistībā ar atalgojumiem valstī (saskaņā ar statistiku, atalgojumu kritums beidzās jau pērn, un šobrīd jau pietuvojies krīzes sākuma, t.i. 2009.gada sākuma līmenim);
- vai ir kādas aplēses par raidījuma vadītāju, redaktoru, žurnālistu, producentu, režisoru, kā arī līdzīgu profesiju pārstāvju atalgojumu darba tirgū;
- vai ir ņemts vērā deflācijas/inflācijas faktors (saskaņā ar statistiku, deflācija no aizvadītajiem diviem gadiem bija aptuveni gadu pāris procentpunktu apjomā, bet pēdējā pusgadā atjaunojusies inflācija, un patēriņa cenu indekss šobrīd jau pārsniedz 2009.gada janvāra līmeni) un tā ietekme gan uz algām, gan tehniskajiem izdevumiem.

POZĪCIJA

Uzskatu, ka saskaņā ar iepriekš minēto analīzi:

- 1) LTV piedāvājumu materiālos līdzšinējā sadarbība fiksēta, interpretēta un vērtēta nepilnīgi, pretrunīgi un nepietiekami pamatoti;
- 2) LTV piedāvājumu materiāli par turpmāko sadarbību ir pretrunīgi, nepilnīgi un nepietiekami pamatoti;
- 3) Respektējot LTV pilnu rīcības brīvību, mana pozīcija ir, ka dažādi interpretējamās, pretrunīgās, nepilnīgās un nepietiekami pamatotās būtu adekvāti papildināt, koriģēt un precizēt;
- 4) Ņemot vērā līdzšinējo piedāvājumu materiālu (vēstuli, sarunu, elektronisko pastu) fragmentētību, adekvāti būtu līdzšinējo sarunu posmu noslēgt ar tajā apskatīto jautājumu ietveršanu vienā, pārskatāmā LTV piedāvājumā - vienotā dokumentā. Aicinu LTV iesniegt šādu, skaidru piedāvājumu, viena dokumenta formā. Būtu arī adekvāti, ka šis būtu oficiāls piedāvājums ar LTV ģenerāldirektora parakstu, vienlaikus definējot, līdzīgi kā līgumos, ka līdzšinējā sarakste līdz ar šo piedāvājumu vairs nav spēkā, lai nebūtu pārpratumu;
- 5) Ņemot vērā līdzšinējo piedāvājumu materiālu dažādās interpretācijas un vairāku nosacījumu maiņu variantus, adekvāti būtu visus šos jautājumus precīzi definēt kā līguma (līgumu) projekta punktu redakcijas. Neuzskatu par pamatotu LTV pēdējā piedāvājuma komentāru par vienu no līguma punktiem - ka to „gatavos LTV juristi tad, kad būsīm

sarunās nonākuši līdz līgumam”. Pie šiem apstākļiem sarunās nevar nonākt pie lemšanas, ja nav precīzi zināms, ko tiek piedāvāts saglabāt vai mainīt līgumā. Aicinu LTV līdz ar papildināto, precizēto un/vai koriģēto piedāvājumu iesniegt līguma (līgumu) projektu, lai būtu skaidrs, kurus jautājumus un kā tiek piedāvāts fiksēt līgumā.

Jānis Domburs